

ОСНОВНА ШКОЛА „СТАРИ ГРАД“

У Ж И Ц Е

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА
На српском језику
2018 - 2022. године**

Актив трећег разреда школске 2018/2019. године

1. Гордана Пауновић, професор разредне наставе
2. Данка Тешић, наставник разредне наставе
3. Светомир Глигоријевић, професор разредне наставе
4. Бојана Вујадиновић, професор разредна наставе
5. Жељко Тешевић, професор разредна наставе
6. Маријана Каргановић, професор енглеског језика
7. Зорица Јевтић, професор енглеског језика
8. Младен Стевановић, вероучитељ

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања:

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном развоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода
- развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.

**ФОНД ЧАСОВА ЗА НАСТАВНЕ ПРЕДМЕТЕ
ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

А. Обавезни предмети

Ред. број	Наставни предмети	Недељни број часова	Годишњи број часова
1.	Српски језик	5	180
2.	Страни језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко васпитање	3	108
Укупно		20	720

Б. Изборни предмети

Ред. број	Наставни предмети	Недељни број часова	Годишњи број часова
1.	Верска настава / Грађанско васпитање	1	36
2.	Чувари природе / Од играчке до рачунара/ Народна традиција/Рука у тесту	1	36
Укупно		2	72
Укупно А + Б		22	792

Облици образовно-васпитног рада којим се остварују обавезни и изборни наставни предмети

Ред. број	Облик образовно-васпитног рада А + Б + В	Недељни број часова	Годишњи број часова
1.	Редовна настава	20	720
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	–	–

Остали облици образовно-васпитног рада

Ред. број	Остали облици образовно-васпитног рада	Недељни број часова	Годишњи број часова
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	2	72
3.	Настава у природи		

СРПСКИ ЈЕЗИК

ФОНД ЧАСОВА: 5 часова недељно, 180 годишње

Циљеви предмета:

- овладавање техником читања и писања наоба писма;
- савладавање просте реченице (појам, главни делови);
- стицање основних појмовао именицама, придевима и глаголима;
- постепено увођење у тумачење основнепредметности књижевног дела (осећања, догађаји, радње, ликови, поруке, језичко-стилске карактеристике);
- овладавањеусменим и писменим изражавањем према захтевима програма (препричавање, причање, описивање, извештавање);
- постепено упознавање методологије израде писменог састава.

**ОПШТИ СТАНДАРДИ И ПОСТИГНУЋА –
ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ СРПСКИ ЈЕЗИК ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД**

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. Говорна култура	<p>1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике</p> <p>1CJ.0.1.2. користи форме учтивог обраћања</p> <p>1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења“ или „скандирања“</p> <p>1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља</p> <p>1CJ.0.1.5. уме самостално (својим речима) да описује и да прича на задату тему: држи се теме, јасно структурира казивање (уводни, средишњи и завршни део казивања), добро распоређујући основну информацију и додатне информације</p> <p>1CJ.6.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање</p> <p>1CJ.0.1.7. уме у кратким цртама да образложи неку своју идеју</p> <p>1CJ.0.1.8. уме да одбрани своју тврдњу или став</p>		
2. Вештина читања и разумевања прочитаног	<p>1CJ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста</p> <p>1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације</p>	<p>1CJ.2.2.1. чита текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха; уме да одреди на ком месту у тексту је пауза, место логичког акцента; који део текста треба</p>	<p>1CJ.3.2.1. изводи сложеније закључке на основу текста, обједињујући информације из различитих делова дужег текста</p> <p>1CJ.3.2.2. повезује и обједињује</p>

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
	<p>експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.)</p> <p>1CJ.1.2.3. препознаје да ли је тражена информација, која може да буде исказана на различите начине (синонимија, парафраза), садржана у тексту</p> <p>1CJ.1.2.4. познаје и користи основне делове текста и књиге (наслов, пасус, име аутора; садржај, речник)</p> <p>1CJ.1.2.5. одређује основну тему текста</p> <p>1CJ.1.2.6. разуме дословно значење текста</p> <p>1CJ.1.2.7. разликује књижевноуметнички од информативног текста</p> <p>1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате</p>	<p>прочитати брже, а који спорије</p> <p>1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези сатекстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле)</p> <p>1CJ.2.2.3. раздваја битне од небитних информација; одређује след догађаја у тексту</p> <p>1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/деталј који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму)</p> <p>1CJ.2.2.5. одређује основни смисао текста и његову намену</p> <p>1CJ.2.2.6. препознаје фигуративно значење у тексту</p> <p>1CJ.2.2.7. изводи једноставне закључке на основу текста (предвиђа даљи ток радње, објашњава расплет, уочава међусобну повезаност догађаја, на основу поступака јунака/актера закључује о њиховим особинама, осећањима, намерама и сл.)</p> <p>1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова</p> <p>1CJ.2.2.9. издваја делове текста који су му нејасни</p> <p>1CJ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације</p>	<p>информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ)</p> <p>1CJ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста вс. мишљења учесника у догађају)</p> <p>1CJ.3.2.4. изводи сложеније закључке на основу текста и издваја делове текста који их поткрепљују; резимира наративни текст</p> <p>1CJ.3.2.5. представља текст у одговарајућој нелинеарној форми (уноси податке из текста у дату табелу или дијаграм)</p> <p>1CJ.3.2.6. процењује сврху информативног текста у односу на предвиђену намену (нпр. који од два текста боље описује дату слику, да ли је упутство за (познату) игру потпуно и сл.)</p> <p>1CJ.3.2.7. објашњава и вреднује догађаје и поступке ликова у тексту (нпр. објашњава зашто је лик поступио на одређен начин, или вреднује крај приче у односу на своја предвиђања током читања текста, или износи свој став о догађајима из текста)</p>

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
3. Писано изражавање	<p>1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице</p> <p>1CJ.1.3.2. уме да се потпише</p> <p>1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршаваје одговарајућим интерпункцијским знаком</p> <p>1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе</p> <p>1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре</p> <p>1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме</p> <p>1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи)</p> <p>1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилно их употребљава</p> <p>1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.)</p> <p>1CJ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)</p>	<p>1CJ.2.3.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>1CJ.2.3.2. употребљава велико слово приликом писања имена држава и места и њихових становника; користи наводнике при навођењу туђих речи; правилно пише присвојне придеве (-ов/-ев/-ин, -ски/ -чки/-шки); правилно пише гласове ћ, ч, њ, џ; правилно пише сугласник ј у интервокалној позицији; правилно пише речцу ли и речцу не; употребљава запету при набрајању</p> <p>1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...)</p> <p>1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима</p> <p>1CJ.2.3.5. језички израз прилагођава комуникативној ситуацији (формалној/неформалној)</p> <p>1CJ.2.3.6. саставља кратак наративни текст</p> <p>1CJ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст</p> <p>1CJ.2.3.8. користи фонд речи примерен узрасту; употребљава синонине (нпр. да избегне понављање)</p> <p>1CJ.2.3.9. исправља свој текст (критички чита написано, поправља текст и исправља грешке)</p> <p>1CJ.2.3.10. уме да попуни једноставан образац са основним подацима о себи (име, презиме, име родитеља, година</p>	<p>1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене</p> <p>1CJ.3.3.2. јасно структурира текст (уводни, средишњи и завршни део текста); добро распоређује основну информацију и додатне информације унутар текста и пасуса</p> <p>1CJ.3.3.3. прилагођава језичко-стилски израз типу текста</p> <p>1CJ.3.3.4. саставља кратак експозиторни текст</p> <p>1CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст)</p> <p>1CJ.3.3.6. издваја пасусе</p>

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
		рођења, адреса, телефон; школа, разред, одељење) 1CJ.2.3.11. пише писмо (приватно) и уме да га адресира	
4. Граматика и лексикологија	1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур) 1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.1.4.4. препознаје антонимију 1CJ.1.4.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи и сл.)	1CJ.2.4.1. одређује врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.2.4.2. препознаје подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве) 1CJ.2.4.3. препознаје лице, род и број личних заменица у номинативу 1CJ.2.4.4. препознаје граматичке категорије глагола (лице, број и род) и уме да пребаци глаголе из једног у глаголског времена у друго 1CJ.2.4.5. препознаје субјекат и глаголски предикат 1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику 1CJ.2.4.8. препознаје синонимију 1CJ.2.4.9. познаје значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, књигама из лектире и сл.) и правилно их употребљава	1CJ.3.4.1. именује врсте и подврсте речи (властите и заједничке именице; описне, присвојне и градивне придеве; личне заменице; основне и редне бројеве; глаголе) 1CJ.3.4.2. уме да промени облик променљивих речи према задатом критеријуму: заједничких именица према броју, а глагола, придева и заменица према роду и броју 1CJ.3.4.3. препознаје прави објекат (у акузативу) и прилошке одредбе за време, место и начин 1CJ.3.4.4. одређује значења непознатих речи и фразеологизама на основу ситуације и текста/контекста у којем су употребљени 1CJ.3.4.5. употребљава речи у основном и пренесеном/фигуративном значењу
5. Књижевност	1CJ.1.5.1. препознаје књижевне родове на основу формалних одлика поезије, прозе и драме	1CJ.2.5.1. разликује лирску од епске песме 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине – пословице,	1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст 1CJ.3.5.2. уочава узрочно-последичне везе

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
	<p>1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну)</p> <p>1CJ.1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту</p> <p>1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту</p>	<p>загонетке, брзалице)</p> <p>1CJ.2.5.3. препознаје риму, стих и строфу у лирској песми</p> <p>1CJ.2.5.4. одређује карактеристичне особине, осећања, изглед и поступке ликова; и односе међу ликовима у књижевноуметничком тексту</p> <p>1CJ.2.5.5. уочава везе међу догађајима (нпр. одређује редослед догађаја у књижевноуметничком тексту)</p> <p>1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога</p> <p>1CJ.2.5.7. разуме фигуративну употребу језика у књижевноуметничком тексту</p>	<p>међу догађајима у тексту</p> <p>1CJ.3.5.3. тумачи идеје у књижевноуметничком тексту, аргументује их позивајући се на текст</p>

С Р П С К И   Ј Е З И К

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	предметни исходи
<p>Језик</p> <p><u>Граматика:</u></p> <p>- Реченице</p>	29	<ul style="list-style-type: none"> - разноврсним облицима рада обновити стечена знања из другог разреда - уочавањем и разматрањем обрађивати у оквиру реченице, речи, њихову функцију, значење и облик - подстицање свесне активности и мисаоног осамостаљивања у смишљању, повезивању и груписању реченица - дефинисање језичког појма 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава и препознаје реченице по значењу и облику, врсте речи - смишља реченице - повезује и групише реченице, врсте речи и њихову функцију у реченици - закључује да се реченице разликују по облику и значењу, да речи имају различиту функцију у реченици

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	предметни исходи
<p>- Именице</p> <p>- Глаголи</p> <p>- Придеви</p>		<ul style="list-style-type: none"> - систематски и осмишљено вежбати у говору и писању реченица - коришћење погодног текста на коме се увиђају и објашњавају језички појмови: субјекат и предикат - на погодним примерима објаснити функцију речи, место, време и начин вршења радње - самостално проширују просту реченицу - на погодним примерима уочавају, издвајају речи са умањеним и увећаним значењем - самостално и радознано врше истраживачки и стваралачки рад на изналажењу што више речи са истим и различитим значењем - на погоним примерима разврстава именице на заједничке које именују бића, предмете и појаве и властите које именују властито име људи, животиња, географских појмова - стваралачким радом износи што више примера - примењује знања вежбајући на одабраним примерима - на одабраним примерима уочава род и број именица - вежба и проверава знања на погодном тексту - на примерима увидети и објаснити радњу, стање и збивање глагола - примена и провера знања - разматрање појаве да глаголи имају облике садашњости, прошлости и будућности - запажају облике, закључују, дефинишу и наводе нове примере - запажају лице и број глагола - наводе примере - примењују знања - уочавају на примерима и издвајају придеве - на погодном примеру усвајају знања о роду и броју придева 	<ul style="list-style-type: none"> - примењује стечена знања о реченицама и речима у усменом и писменом изражавању - уочава главне делове реченице: субјекат и предикат - закључују да речи у реченици имају различиту функцију и означавају место, време и начин вршења радње - долазе до сазнања да постоје речи које значе нешто умањено и увећано - упознају речи истог облика, а различитог значења и речи различитог облика, а истог значења - дели именице на заједничке и властите - уочава род и број именица - закључују да се глаголи разликују по радњи, стању и збивању - усвајају да код глагола разликујемо облике садашњости, прошлости и будућности - уочавају и вежбају разликовање лица и броја глагола као и потврдни и одрични облик глагола

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	предметни исходи
- Драма	6	<ul style="list-style-type: none"> - развијање стваралаштва и критичког мишљења - одређивање места, времена и ликова у текстовима - описивање ликова, изношење односа међу ликовима - препознавање народне и ауторске бајке - читањем и анализом различитих текстова ширити ученичке духовне навике, развијати истраживачке и стваралачке способности, критичко мишљење и уметнички укус - чита и анализира текстове - развија стваралачки приступ тумачењу текстова - примењује стечена знања о сценским активностима и сценски импровизује текстове - посетама библиотеци подстицати на развијање и укључивање читалачке културе - приређивањем тематских изложби књига и вођењем дневника о прочитаним књигама водити ученике у књижевне појмове: лирика, епика, драма 	<ul style="list-style-type: none"> - чита, слуша и тумачи епски текст: народна песма: Марко Краљевић и бег Костадин; народна басна: Вук и јагње; Езоп: Корњача и зец; народне приповетке: Свети Сава и сељак без среће; Ветар и сунце; Свијету се не може угодити; народна бајка: Чардак ни на небу ни на земљи; Д. Максимовић: Прича о раку кројачу; Б. Ђопић: Мачак отишао у хајдуке; С. Раичковић: Бајка о белом коњу; Б.В.Радичевић: Самоћа; Г. Олујић: Стаклареваљубав; С. Грозданов-Давидовић: Прича о доброј роди; арапска народна приповетка: Лав и човек; М.Горки: Врапчић; О. Вајлд: Себични џин; Сун Ју Ђин: Свитац тражи пријатеља; Пјер Грипари: Заљубљене ципеле - препричава епски текст (сажето и по плану) - проширује епски текст - смишља и пише епски текст - износи своје утиске о тексту - разликује епске од драмских текстова - илуструје епске текстове - чита, слуша и тумачи драмске текстове: Д. Радовић: А зашто он вежба; А. Поповић: Лед се топи; Ј. Јоргачевић: Никад два добра - износи своје утиске о текстовима - смишља и пише драмски текст - сценски импровизује драмски текст - илуструје драмски текст
Језичка култура - Усмено и писмено изражавање	25+35	<ul style="list-style-type: none"> - читањем текстова наглас водити рачуна о јачини гласа, паузирању, интонацији и тежити што већој изражајности 	<ul style="list-style-type: none"> - сажето и опширно препричава - рецитије - описује на основу онога што је видео, доживео,

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	предметни исходи
		<ul style="list-style-type: none"> - вредновање читања наглас - читање у себи уз подстицање и усмерење да би се доживео текст и анализирао - усменим и писменим вежбама богатити ученички речник - слушањем звучних записа увежбати правилан изговор - обезбеђивање добре слушалачке публике - сценским приказивањем текста вежбати изражајно казивање - загонетањем и одгонетањем правити разлику и упоређивати народни и књижевни језик - праћење ТВ и радио емисија - израда плана ради лакшег писања састава - причање о стварним и измишљеним догађајима - увежбавање планског приступа описивању људи и природе - стимулисање ученика на радозналост и истраживачки рад - самостално решавање задатака и питања 	<p>осетио</p> <ul style="list-style-type: none"> - смишља приче и песме - правилно изговара гласове - слуша и вреднује говор - пише састав по плану

Кључни појмови садржаја

Књижевност: поезија, проза, драма, прича, бајка, басна, текст, књижевно-уметнички и информативни текст, народна књижевност, наслов, пасус, тема текста, поука, порука текста, ликови, песма, стих, строфа, лирска песма, аутор, дијалог, монолог, песничке слике.

Језик: Реченица, реч, слог, глас, слово, субјекат, предикат, именице врста (род и број), глаголи (прошло, садашње и будуће време), придеви; обавештајна, упитна, заповедна и узвична реченица.

Језичка култура: фабула –редослед догађаја, препричавање, причање, описивање, аутодиктат.

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Говори јасно поштујући књижевнојезичку норму.
- Пажљиво и с уважавањем слуша саговорника.
- Саставља говорени или писани текст једноставне структуре.
- Користи оба писма, дајући предност ћирилици.
- Разговорно и течно чита.
- У различите сврхе чита и тумачи краће једноставније књижевне и неуметничке текстове.
- Образлаже свој доживљај књижевног текста.
- Проналази и вреднује основне информације у неуметничком тексту.
- Разликује књижевни од народног језика.
- Препознаје говор мржње као негативну појаву у друштву.
- Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и врстама реченица.
- Правилно употребљава речи из свакодневне комуникације, уџбеника и лектире.
- Зна ауторе књижевних дела из обавезног школског програма.
- Разликује усмену од ауторске књижевности.
- Уочава основне елементе тематске, композиционе и стилске структуре епског, лирског и драмског књижевног текста из обавезне школске лектире, наводећи примере.
- Тумачи тематске слојеве књижевног дела и свој доживљај уметничког дела.

ОПШТЕ/МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Компетенција за учење

- Има позитиван и одговоран однос према учењу.
- Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.
- Користи различите изворе информација и има критички однос према њима.

Естетичка компетенција

- Препознаје естетичке елементе у различитим контекстима као што су: уметничко стваралаштво, национална и светска природна и културна баштина, језичка култура у уметничком и у неуметничком домену (свакодневни говор у приватном и јавном животу, електронским и штампаним медијима, дизајну и другим видовима комуникације...), научно мишљење, друштвени односи, друштво и појаве у друштву.
- Показује позитиван однос према сопственој и култури других заједница, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара.
- Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативност у свим уметничким и неуметничким пољима свог деловања.

Рад с подацима и информацијама

- Користи податке из различитих извора и начине добијања података и на основу тога процењује њихову поузданост и препознаје могуће грешке уз помоћ наставника.
- Користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.

Решавање проблема

- Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе и односе између њих у светлу претходно стечених знања у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства.
- Планира стратегију решавања проблема (претпоставља решења, планира редослед активности, избор извора информација, средстава/опreme коју ће користити, са ким ће сарађивати, са ким ће се консултовати).
- Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством.

Сарадња

- Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара.
- Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару.
- Доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе.
- Одговорно и савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених.
- Критички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултате рада.

Дигитална компетенција

Уме да одабере одговарајуће ИКТ(информационокомуникационих технологија) средство и да га користи на одговоран и креативан начин у вакодневним активностима (учење и креативан рад; сарадња; комуникација; решавање проблема; организација, обрада, размена и презентација информација). Приликом коришћења ИКТ-а свестан је ризика за сопствену и туђу сигурност и добробит, поштује приватност и одговорним поступањем штити себе и друге.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.

- Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

Писмено проверавање:

- школски задаци
- домаћи задаци
- контролне вежбе
- диктати

МАТЕМАТИКА

ФОНД ЧАСОВА: 5 часова недељно, 180 часова годишње

Циљеви предмета :

- савладавање читања, писања и упоређивања природних бројева до хиљаду;
- упознавање римскихцифара и принцип писања и читања бројева помоћу њих;
- обављање све четири рачунске операције;
- коришћење познатих својстава операција за лакше рачунање;
- упознавање зависности резултата од компонената операције;
- израчунавање вредности бројевног израза са три операције;
- читање и записивање словима својства рачунских операција;
- одређивање вредности израза;
- решавање једначина у скупу бројева до хиљаду;
- правилно записуивање разломака;
- решавање текстуалних задатака;
- формирање представе о правој и полуправој;
- цртање паралелних и нормалних правих, квадрата, правоугаоника, круга и троугла

**ОПШТИ СТАНДАРДИ И ПОСТИГНУЋА –
ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ МАТЕМАТИКА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД**

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. Природни бројеви и операције са њима	<p>1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди број еве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој</p> <p>1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде</p> <p>1МА.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде</p> <p>1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом</p> <p>1МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде</p>	<p>1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем</p> <p>1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју</p> <p>1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза</p> <p>1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције</p> <p>1МА.2.1.5. уме да решава једначине</p>	<p>1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака</p> <p>1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени.</p> <p>1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет</p> <p>1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми</p> <p>1МА.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом</p>
2. Геометрија	<p>1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност)</p> <p>1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе</p> <p>1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица</p> <p>1МА.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица</p>	<p>1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни</p> <p>1МА.2.2.2. претвара јединице за мерење дужине</p> <p>1МА.2.2.3. зна јединице за мерење површине и њихове односе</p> <p>1МА.2.2.4. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама</p> <p>1МА.2.2.5. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника када су подаци дати у истим мерним јединицама</p> <p>1МА.2.2.6. препознаје мрежу коцке и квадрата и уме да израчуна њихову</p>	<p>1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање</p> <p>1МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника</p> <p>1МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника</p> <p>1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама</p> <p>1МА.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадрата када су подаци дати у истим мерним јединицама</p>

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
		површину када су подацидати у истим мерним јединицама	
3. Разломци	<p>1МА.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $1/n$ ($n < 10$) и препозна његов графички приказ</p> <p>1МА.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине</p>	<p>1МА.2.3.1. уме да препозна разломак a/b ($b < 10$, $a < b$) када је графички приказан на фигури подељеној на b делова</p> <p>1МА.2.3.2. уме да израчуна n-ти део неке целине и обрнуто, упоређује разломке облика $1/n$ ($n < 10$)</p>	<p>1МА.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак a/b ($b < 10$, $a < b$)</p> <p>1МА.3.3.2. зна да израчуна део a/b ($b < 10$, $a < b$) неке целине и користи то у задацима</p>
4. Мерење и мере	<p>1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама</p> <p>1МА.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml)</p> <p>1МА.1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t)</p> <p>1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме</p>	<p>1МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама</p> <p>1МА.2.4.2. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година) и уме да претвара веће у мање и пореди временске интервале у једноставним ситуацијама</p> <p>1МА.2.4.3. претвара јединице за мерење запремине течности из већих у мање</p> <p>1МА.2.4.4. претвара јединице за мерење масе из већих у мање</p> <p>1МА.2.4.5. уме да користи податке приказане графички или табеларно у решавању једноставних задатака и уме графички да представи дате податке</p>	<p>1МА.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама</p> <p>1МА.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности</p> <p>1МА.3.4.3. претвара јединице за мерење масе</p>

М А Т Е М А Т И К А

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
<p>Блок бројева до 1000:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Читање и декадно записивање бројева до 1000; њихово упоређивање према декадним записима - Сабирање и одузимање до 1000 - Множење и дељење до 1000 - Једначине и неједначине - Разломци - Римски бројеви 	<p>138</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вежбање у писању, читању и упоређивању бројева до 1000 - графичким представљањем задатака вежбати одвајање битног од небитног - различитим облицима вежбања изграђивати сигурност и спретност усменог и писменог рачунања - решавањем различитих типова задатака формирати математички језик за основне симболе, фразе и формуле - израдом текстуалних задатака вежбати њихово приказивање бројевним изразима - уношењем таблица и дијаграма изграђивати појам пресликавања - сталном провером тачности задатака указивати на то као неопходност - Различитим облицима вежбања изграђивати сигурност и спретност при изради једначина и неједначина - на различитим задацима и вежбањима изграђивати сигурност и спретност при изради разломака - развијати брзину тако да не иде на штету тачности, организовањем такмичења - на различитим задацима увежбавати читање и писање римским цифрама бројева до 1000 - различитим облицима вежбања проверавати стечена знања 	<ul style="list-style-type: none"> - упознаје и записује бројеве до 1000 (стотине, стотине и десетице) - броји и упоређује троцифрене бројеве - сабира и одузима до 1000 - уочава, запажа и закључује: сталност збира, зависност разлике од умањеника, умањиоца, сталност разлике - множи и дели у првој хиљади - решава текстуалне и проблемске задатке - уочава, запажа и закључује: сталност производа, зависност производа од чиниоца - математички се изражава (математички записује текстуалне задатке, једначине и неједначине и решава их) - упознаје, разликује и решава задатке са разломцима $1/5$, $1/10$, $1/100$, $1/1000$, $1/3$, $1/6$, $1/9$, $1/7$ - упознаје, меморише и примењује стечено знање - упознаје и разликује римске од арапских бројева и записује их
<p>Геометријски објекти и њихови међусобни односи:</p>	<p>32</p>	<ul style="list-style-type: none"> - практичним радом (цртањем, резањем, 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава раван, полуправу, праву, дуж и односе

<ul style="list-style-type: none"> - Тачка, полуправа, права и раван - Круг - Угао - Правоугаоник и квадрат - Троугао 		<p>упоређивањем) упознати геометријске фигуре и њихова својства</p> <ul style="list-style-type: none"> - организованим посматрањем и експериментом откривати геометријске чињенице - на практичним примерима уочити разлику круга и кружнице и елемената који одређују круг - на различитим задацима увежбавати цртање круга - на конкретним примерима уочити углове и настанак углова - на задацима увежбавати обележавање и цртање углова - на задацима вежбати цртање правоугаоника - цртањем лењиром и шестаром и мерењем развијати спретност и прецизност - уочавањем и разлагањем усвајати појмове обим правоугаоника и квадрата - на задацима вежбати цртање троуглова и израчунавати њихов обим - различитим вежбањима проверавати израчунавање обима 	<p>међу њима</p> <ul style="list-style-type: none"> - црта праве (паралелне, нормалне), дуж - црта подударне фигуре - Уочава и разликује круг и кружницу(кружну линију) - уочава настанак угла, врсте углова, обележавање и цртање углова - уочава, именује и разликује правоугаоник од квадрата (углове, темена, странице) - црта правоугаоник и квадрат на квадратној мрежи, троугаоником и лењиром, шестаром и троугаоником, углове - израчунава обим квадрата и правоугаоника - уочава и црта троуглове - израчунава обим троугла
<p>Мерење и мере:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мерење дужине - Мерење масе - Мерење времена - Мерење запремине 	10	<ul style="list-style-type: none"> - мерењем „одока“ вршити упоређивање и процењивање - мерењем предмета из околине упознати метарски систем мера (милиметар и километар) - на различитим примерима вежбати мерење масе, претварање килограма у граме и упознавање веће јединице за меру масе – тона - читањем времена и решавањем задатака са јединицама за мерење 	<ul style="list-style-type: none"> - упоређује мере - мери дужи (милиметар, километар) - мери масу - мери време (година, век) - мери запремину течности (литар, децилитар,

		<p>времена упознати веће јединице: година и век</p> <ul style="list-style-type: none"> - коришћењем модела обрадити мере за запремину течности - на задацима вежбати упоређивање мера за запремину - вежбањем на изради различитих задатака упоређивати мерне јединице - на различитим вежбањима проверавати стечена знања о мерама 	<p>центилитар, милилитар, хектолитар)</p> <p>- примењује стечена знања о мерама и јединицама мере</p>
--	--	---	---

Кључни појмови садржаја

Природни бројеви до 1000: јединице, десетице, стотина, хиљада, парни и непарни бројеви, троцифрени бројеви и четвороцифрени, римске цифре до 1000, претходник, следбеник броја, изрази, рачунске операције, сабирање, сабирци, збир, одузимање, умањеник, умањилац, разлика, множење, чиниоци, производ, дељење, дељеник, делилац, количник, таблица множења и дељења, једнакост, неједнакост, непознати број, променљиви број, заграда, редослед рачунских операција, разломци.

Геометрија: круг, угао, квадрат и правоугаоник, троугао, квадратна мрежа, обим квадрата и правоугаоника, тачка, права, дуж, полуправа, раван.

Мерење и мере: дужина, милиметар, километар, мерни број, јединица мере, једноимени и вишеимени број, време, деценија, век, запремина, литар, децилитар, центилитар, милилитар, хектолитар.

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Решава проблеме и доноси одлуке у једноставним ситуацијама када је захтев јасно формулисан и сви релевантни подаци непосредно дати.
- Користећи основне елементе математичког језика, једноставне математичке поступке саопштава решење проблема или донету одлуку.
- Аргументује своје ставове и дискутује користећи математички језик.
- Примењује једноставне математичке поступке када су сви подаци непосредно дати.
- Примењује основна математичка знања на решавање једноставних ситуација из свакодневног живота.
- Решава проблеме у једноставном контексту који се свде на једноставан рачун, решавање једначина, мерење, цртање и рад са подацима
- Разумеоснове писане и усмене математичке комуникације.
- Разуме захтеве сложенијих математичких задатака и решава их.
- Бира математичке поступке за решавање проблема и доноси закључке.

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

- решавати задатке и записивати их у свеске
- упоређивати јединице упознатих мера.

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.

- Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

Писмено проверавање:

- школски задаци
- домаћи задаци
- контролне вежбе
- математички диктат

ПРИРОДА И ДРУШТВО

ФОНД ЧАСОВА: 2 часа недељно, 72 часа годишње

Циљеви предмета :

- Развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова
- Интегрисање искуствених и научних сазнања у контуре система појмова

- Стицање елементарне научне писмености и стварање основа за даље учење
- Развијање еколошке свести
- Развијање основних научних појмова из природних и друштвених наука
- Развијање основних научних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају
- Оспособљавање за сналажење у простору и времену
- Разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и м групама
- Коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у непосредном окружењу
- Развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђу

**ОПШТИ СТАНДАРДИ И ПОСТИГНУЋА –
ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ ПРИРОДА И ДРУШТВО ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД**

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. Жива и нежива природа	<p>1ПД.1.1.1. прави разлику између природе и производа људског рада</p> <p>1ПД.1.1.2. знако и шта чини живу и неживу природу</p> <p>1ПД.1.1.3. зна заједничке карактеристике живих бића</p> <p>1ПД.1.1.4. уме да класификује жива бића премаједном од следећих критеријума: изгледу, начину исхране,кретања и размножавања</p> <p>1ПД.1.1.5. препознајеиименуједеловетелаживихбића</p> <p>1ПД.1.1.6. разликује станишта према условима живота и живим бићима у њима</p>	<p>1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима</p> <p>1ПД.2.1.2. зна основне разлике између биљака, животиња и људи</p> <p>1ПД.2.1.3. примењује вишеструке критеријуме класификације живих бића</p> <p>1ПД.2.1.4. зна улогу основних делова живих бића</p> <p>1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту</p> <p>1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници</p>	<p>1ПД.3.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима</p> <p>1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића</p>
2. Екологија	<p>1ПД.1.2.1. препознаје и именује природне ресурсе</p> <p>1ПД.1.2.2. зна употребну вредност природних ресурса</p> <p>1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе</p>	<p>1ПД.2.2.1. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе</p> <p>1ПД.2.2.2. разуме еколошку оправданост употребе обновљивих ресурса и рационалног коришћењанеобновљивих ресурса</p> <p>1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе;природе као природних ресурса</p> <p>1ПД.2.2.4. зна штаје добробит животиња и поступке којима се она штити</p>	
3. Материјали	<p>1ПД.1.3.1. зна основна својства воде, ваздуха и земљишта</p> <p>1ПД.1.3.2. зна да су вода у природи, ваздух и земљиште састављени од више материјала</p> <p>1ПД.1.3.3. зна да различите животне намирнице садрже различите састојке</p>	<p>1ПД.2.3.1. зна сложенијасвојства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање</p> <p>1ПД.2.3.2. зна да су различита својства воде, ваздуха и земљишта последица њиховог различитог састава</p> <p>1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и</p>	<p>1ПД.3.3.1. разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утичу на појаве у природи</p> <p>1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу</p>

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
	<p>1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност</p> <p>1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>1ПД.1.3.6. зна промене материјала које настају због промене температуре, услед механичког утицаја и деловања воде и ваздуха</p>	<p>електрицитета од оних који то нису</p> <p>1ПД.2.3.4. зна да топлотна и електрична проводљивост материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала</p> <p>1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материјали</p>	
4. Кретање и оријентација у простору	<p>1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама</p> <p>1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти</p> <p>1ПД.1.4.3. уме да одреди стране света помоћу Сунца</p> <p>1ПД.1.4.4. зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век</p> <p>1ПД.1.4.5. уме да прочита тражене информације са часовника и календара</p>	<p>1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела</p> <p>1ПД.2.4.2. зна да се светлост креће праволинијски</p> <p>1ПД.2.4.3. уме да пронађе тражене улице и објекте на плану насеља</p> <p>1ПД.2.4.4. уме да пронађе основне информације на географској карти Србије: највећа и најважнија насеља, облике рељефа и површинских вода</p> <p>1ПД.2.4.5. уме да пронађе и упише тражене информације на ленти времена</p>	1ПД.3.4.1. уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значењу картографских знакова
5. Друштво	<p>1ПД.1.5.1. зна које друштвене групе постоје и ко су њихови чланови</p> <p>1ПД.1.5.2. зна основна правила понашања у породици, школи и насељу</p> <p>1ПД.1.5.3. зна које људске делатности постоје и њихову улогу</p> <p>1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мерезаштите</p>	<p>1ПД.2.5.1. зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова</p> <p>1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама</p> <p>1ПД.2.5.3. разуме повезаност и међузависност различитих људских делатности</p>	<p>1ПД.3.5.1. разуме заједничке карактеристике друштвених група и разлике међу њима</p> <p>1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују</p>

Садржаји програма	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
	1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља		
6. Држава Србија и њена прошлост	<p>1ПД.1.6.1. зна основне облике рељефа и површинских вода</p> <p>1ПД.1.6.2. зна основне типове насеља и њихове карактеристике</p> <p>1ПД.1.6.3. зна географски положај и основне одреднице државе Србије: територија, границе, главни град, симболи, становништво</p> <p>1ПД.1.6.4. зна најважније догађаје, појаве и личности из прошлости</p> <p>1ПД.1.6.5. зна основне информације о начину живота људи у прошлости</p> <p>1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их</p>	<p>1ПД.2.6.1. препознаје и именује облике рељефа и површинских вода у свом месту и у околини</p> <p>1ПД.2.6.2. зна основне одлике рељефа и вода у држави Србији</p> <p>1ПД.2.6.3. разуме повезаност природно-географских фактора – рељефа, вода, климе – и делатности људи</p> <p>1ПД.2.6.4. зна редослед којим су се јављали важни историјски догађаји, појаве и личности</p> <p>1ПД.2.6.5. уочава сличности и разлике између начина живота некад и сад</p> <p>1ПД.2.6.6. препознаје основна културна и друштвена обележја различитих историјских периода</p> <p>1ПД.2.6.7. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о ком историјском периоду или личности јереч</p>	<p>1ПД.3.6.1. зна шта је претходило, а шта је уследило након важних историјских догађаја и појава</p>

П Р И Р О Д А И Д Р У Ш Т В О

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
Ја и други	5	- мотивисањем и подстицањем развијати изношење личних осећања и мишљења о другим	- описује правила понашања у групи - именује дечија права - процењује дечије одговорности

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
Мој завичај	6	<ul style="list-style-type: none"> - подсећањем на дечија права развијати дечију одговорност - посредовањем решавати проблеме - обиласцима околине уочити облике рељефа - прављење албума са сликама биљака и животиња 	<ul style="list-style-type: none"> - прави план акције за решавање проблема - посматра и описује свој завичај - уочава врсте рељефа у завичају - прави облике рељефа - именује текуће и стајаће воде у завичају - уочава, именује и групише биљке и животиње у завичају
Нежива природа	10	<ul style="list-style-type: none"> - огледима уочити разлике и сличности воде, течности, промену агрегатних стања течности, понашање тела у води 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје и именује неживу природу и њен значај - истражује земљиште у околини - изводи огледе (вода, земљиште, ваздух, сунце)
Веза живе и неживе природе	20	<ul style="list-style-type: none"> - осматрањем и експериментисањем уочити особине ваздуха - обилажењем околине и посматрањем уочити животна станишта, култивисана станишта - уочавањем и проналажењем информација утврдити везу живе и неживе природе 	<ul style="list-style-type: none"> - именује живу природу, услове за живот, значај неживе природе за живу природу - упознаје животне заједнице и станишта, односе између живих бића, ланац исхране, - култивисана станишта и заједнице
Кретање у простору и времену	10	<ul style="list-style-type: none"> - посматрањем окружења уочити стране света - решавање проблемских ситуација везаних за оријентацију у простору - обилажењем града вежбати оријентацију у околини - сналажење на географској карти - посматрањем окружења уочити узроке настанка кретања и њихових различитих облика - решавање проблемских ситуација везаних за кретање - читање енциклопедија ради подстицања интересовања 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава стране света - оријентише се помоћу компаса - истражује и уочава друге начине сналажења у простору - прави план учионице, насеља - упознаје се са картом - црта карте - сналази се на карти Србије - уочава разлику између кретања и мировања тела - описује падање, клизање и котрљање тела - експериментише различите врсте кретања тела
Наше наслеђе	9	<ul style="list-style-type: none"> - самосталним откривањем и истраживањем 	<ul style="list-style-type: none"> - црта, уочава, закључује и мери временске

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
		<ul style="list-style-type: none"> - откривати сведоке ближе и дање прошлости - проналажење и писање о траговима прошлости - посетом музеју откривати прошлост краја - читањем песама, бајки и приповедака ради упознавања ликова из народног стваралаштва - прибављање слика знаменитих људи краја 	<ul style="list-style-type: none"> - одреднице (деценија, век) - истражује и открива прошлост: породице некад и сад, школе, одевање и исхрана, светковине, обичаји, село и град некад и сад, приче и песме, знаменити људи
Материјали њихова употреба	6	<ul style="list-style-type: none"> - израда различитих предмета од различитог материјала и откривање особина материјала - прављење струјног кола са батеријом и сијалицом - утврђивање својства магнета различитим огледима 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава, описује и именује врсте материјала и њихове особине - сакупља различите материјале, групише их и експериментише са њима
Људска делатност	6	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање и разумевање дечијих направа - искуствено откривање сличности, разлика и суживота становника краја - посета производном и непроизводном предузећу - илустровано приказивање и упоређивање живота у селу и граду - шетњом градом вежбати понашање у саобраћају - уређивањем учионице и дворишта подстицати очување животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> - посматра и истражује о становништву нашег краја - уочава, сазнаје и именује људске делатности у селу и граду - играјући се имитира људска занимања у селу и граду - понавља и описује врсте саобраћаја и понашање у саобраћају - прави план акције за очување животне средине

Кључни појмови садржаја

Жива и нежива природа: жива бића, станиште, животна заједница

Материјали: вода, ваздух, земљиште, својства материјала, механички утицај, повратне и неповратне промене

Кретање и оријентација: кретање, сила, стране света, мере за време, календар, лента времена, географска карта, картографски знакови

Људска делатност: групе, чланови, делатности

Наше наслеђе: рељеф, прошлост, историјски извори

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Решава проблеме и доноси одлуке у једноставним ситуацијама када је захтев јасно формулисан и сви релевантни подаци непосредно дати.
- Аргументује своје ставове и дискутује користећи стечена знања из Природе и друштва.
- Примењује основна знања на решавање једноставних ситуација из свакодневног живота.
- Разуме и користи историјске изворе.
- Уме да се оријентише у непосредном окружењу у односу на карактеристичне објекте.
- Користи часовник и календар.
- Користи ленту времена.
- Уочава и разуме везу живе и неживе природе.

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика.

- Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

Писмено проверавање:

- школски задаци
- домаћи задаци
- контролне вежбе

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ФОНД ЧАСОВА: 2 часа недељно, 72 часа годишње

Циљеви предмета:

- подстицање и развијање учениковог стваралачког мишљења и деловања у складу са деомокртским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.
- стицање искуства о оплемењивању животног и радног простора, контрасту облика, карактеру облика, коришћењу материјала за рад, визуелним знаковима, опажањима облика укретању, компоновању, рекомпоновању, дејству светлости на карактер облика;
- развијање навика лепог писања;
- развијање осетљивости за лепо писање;
- развијање памћења и повезивање опажених информација што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- развијање сензибилитета за лепо;
- стварање интересовања и потребе за посете изложбама, галеријама, музејима;
- развијање љубави према вредностима израженим у делима свих облика уметности.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Коришћење разних материјала за компоновање	8	- коришћењем различитих ликовних и неликовних материјала урадити дораду типа Роршахове мрље да би добили слику користећи другу врсту материјала –слободно одабран употребни или неупотребни предмет као и започети цртеж преобликовати користећи различите материјале и технике у неки други облик из своје маште	- дорада започетих облика - преобликовање започетих облика	- Опажа, упоређује и ликовно представља различите облике и боје; - служи се различитим ликовним техникама и материјалима - израђује радове у више димензија; - описује свој рад и радове других;
Композиција и покрет у композицији: - Композиција линија - Композиција боја - Композиција облика	16	- добро зарезаном оловком која се држи усправно цртају се танке линије, а дебеле оловком нагетом ка папиру - меком оловком цртају тамније линије, а тврдом светлије - вежба цртања цртежа на коме ће се уочити линије - анализа и процена успешности урађених цртежа - применом различитих техника (Дидерово прозорче) долазе у прилику да сами искуствено опажају и закључују да је део посматране природе ликовни призор (композиција - бојењем основним бојама добијају замишљену композицију - исту ту композицију боје изведеним бојама - естетском анализом процењивати успешност урађених цртежа - започети пример цртежа од различитих облика дорадити додавањем основних облика и довршити детаљима као што су светлост и сенке, боје тако да композиција добије типичан изглед	- цртање танке и дебеле линије - цртање светле и тамне линије - усвајају појам композиције и долазе до сазнања да све може бити композиција - раде са основним бојама - мешају основне боје и добијају изведене - уочавају основне облике датог објекта (пр: дрво-крошња-елипса, круг; стабло-правоугаоник; зграда-правоугаоник; кућица-правоугаоник и троугао...) - користе вајарске материјале у стварању облика	- маштовито и креативно представља доживљено и замишљено - познаје, разликује и користи ликовне технике и материјале - упознат је са делима домаћих и страних аутора.

<ul style="list-style-type: none"> - Композиција светлине и сенке - Композиција разних материјала – проширени медијуми 		<ul style="list-style-type: none"> - демонстрацијом рада са вајарским материјалима правити облике и склапати у целину до типичног изгледа - естетска процена и самовредновање урађених задатака - решавањем загонетке усвајају појам сенке - покушај да згазе своју сенку или пак побегну од ње - користе сенку за игру - помоћу прстију правити сенке и погађати на шта их подсећа - вежба „Позориште сенки“ (драматизовање бајке) - прављење композиције онога што се види у свом окружењу - показивање скица разних композиција као помоћ у раду 	<ul style="list-style-type: none"> - уочавају личну и бачену сенку - запажају да облик бачене сенке зависи од предмета који се осветљава - запажају да положај бачене сенке се мења од зависности угла осветљавања - вежбање у распоређивању и повезивању ликовних елемената: линија, облика, боја, површина, светлости, сенке закључују да се начин добијања композиције 	
<p>Орнаментика</p>	12	<ul style="list-style-type: none"> - посматрају репродукције на којима препознају орнаменте - посматрају пример одабране тканине украшене орнаментом и друге примере - примењују стечена знања на својим радовима - естетска анализа и самовредновање радова 	<ul style="list-style-type: none"> - на папирној траци цртају своје мотиве - цртају шару за ћилим, тепих, шал, капу, рукавице.. - упознају орнамент-розету и где се примењује 	
<p>Простор (повезивање разних облика у целину)</p>	14	<ul style="list-style-type: none"> - примерима из личног искуства именовати отворени и затворени простор - посматрањем објеката у простору уочити да све што је ближе већих је димензија, а што је даље изгледа мање - примена искустава и стечених знања кроз цртеже - естетска процена урађених радова 	<ul style="list-style-type: none"> - опажају и закључују да је ограничени део површине у који се може нешто сместити, нацртати, насликати-простор - закључују да простор може бити отворен и затворен - вежбе у цртању отворених и затворених простора (улица, село, град...) 	
<p>Одабирање случајно добијених односа по</p>	4			

<p>личноm избору ученика: - Слика случај</p>		<ul style="list-style-type: none"> - посматрају примере слика из маште - демонстрирање прављења отисака - посматрањем и анализом цртежа добијених случајним разливањем боја - демонстрирање (накапати неколико капи боје на папир и сламчицом је одувати); дати упутство да се осушена мрља може дорадити - демонстрирање пресликавања боје пресавијањем папира – подстицање ученика на дораду - одељењска изложба и естетско вредновање радова 	<ul style="list-style-type: none"> - отискују разне материјале (кромпир, сунђер, восак јабука, чеп...) и добијају печате, разливане боје - разливају боје, пресликавају, доцртавају и добијају нове слике из маште - лепе различите случајно бачене облике папирџа и довршавају цртежа по машти 	
<p>Плакат</p> <p>Билборд</p> <p>Рекламе</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> - посматрају припремљене плакате или слајдове - упућују се ученици на важна правила за прављење плаката - причом навести ученике да сами закључе да је плакат слика која оглашава, да плакат шаље поруке и упозорења, да је плакат слика већег формата, јаким, веселим и допадљивим боја - упућивање ученика на присећање билборда у нашем окружењу и њихово тумачење - пружање помоћи и сугестија у изради одељенског билборда - упућивањем на рекламе на телевизији, радију, новинама, интернету... - давање примера рекламе која за циљ има профит, а не квалитет - указивање на значај препознавања добрих и квалитетних реклама - пружање помоћи у стварању добре рекламе 	<ul style="list-style-type: none"> - уочавају да је плакат обавештење, оглас или реклама постављен на видном и прометном месту - запажају да на плакату постоје подаци о томе ко организује неку активност, назив активности, датум, време и место извођења активности - праве плакат по сопственом избору за: сајам цвећа, књига, аутомобила... - уочавају и запажају да је билборд велики рекламни пано који се поставља на јавном месту - на великом пак папиру или хамеру осмишљавају одељенски билборд - уочавање реклама у средствима јавног информисања и њиховог значаја - препознавање агресивности у рекламама - прављење рекламе 	
<p>Ликовне поруке као могућност споразумевања</p>	<p>6</p>	<ul style="list-style-type: none"> - на примеру слике професије људи а на основу одећа тумаче професију (поштар, полицајац, морнар, конобар, ватрогасац...) 	<ul style="list-style-type: none"> - уочавање и запажање да су поруке у слици једноставни ликовни искази које видимо свуда 	

		- симболичко изражавање порука деловима тела на слици: наше руке говоре, очи, уста, тело - игра „Ради шта видиш“	- декодирају (читају, тумаче) визуелну поруку (обавештење, упозорење) - различитим ликовним техникама изражавају професију; карактеристику неке животиње	
Ликовна дела и споменици културе: - Дела савремених медијума	6	- показивање примера уметничких дела портрета, аутопортрета, скулптура - подсећање и именовање скулптура у нашем граду - пружање помоћи у цртању и вајању - естетска процена и анализа радова - посета галерије и музеја и разговор о уоченом и запаженом	- упознавање и усвајање термина: портрет, аутопортрет, скулптура, музеј, галерија - црта портрет друга, аутопортрет, ваја - посета и разгледање слика у галерији и експоната у музеју	

Кључни појмови: обликовање, преобликовање, дводимензионално, тродимензионално, композиција, линија, боја, облик, сенка, рељеф, цртање, сликање, вајање, орнамент, простор, слика случај, плакат, билборд, реклама, темпера, акварел

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- визуелне компетенције
  - креативне способности
  - субјективно мишљење
  - ликовни сензибилитет за простор
  - елементарни односи у композицији
  - развој маште и комбинаторике
  - развијање потенцијала у области ликовности и визуелности
  - развијање перцепције и апрецепције

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Циљеви предмета:

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа
- неговање способности извођења музике
- стицање навике слушања музике
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима
- развијање критичког мишљења
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- певање по слуху
- извођење дечије, народне и уметничке игре
- свирање на дечијим музичким инструментима

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Извођење музике: - Певање песама - Свирање	15	- слуша песме, уочава и усваја ритмичку структуру песама - пева песме по слуху - учи песме са нотног текста - уочава различите садржаје и расположења песама - изводи покрете уз песме - свира пратње за бројалице - користи Орфов инструментаријум - препознаје и свира делове песме	- слуша примере - након слушања песме пева по слуху - пева песму са датог нотног записа - смишља речи и мелодију за песму - извођење покрета на дату музику - на дечијим ритмичким инструментима свира пратње за бројалице - вежбају свирање на дечијим инструментима - стварају нове мелодије	- Пева песме по слуху, - познаје и примењује основе музичке писмености; - пева, игра, тактира и користи дечије ритмичке инструменте; - креативно изводи дечије песме и игру - активно слуша музику и изражава мишљење о њој
Слушање музике	16	- упознају вокално-инструменталне композиције и слушају их - слушају народне песме и игре - препознају тонске боје - препознају и осећају различит темпо, динамику и расположење - наводе примере присуства музике у животу	- одабране примере слушају и закључују да постоје вокално-инструменталне композиције - одабране народне игре и песме слушају, анализирају и уочавају различитост народног и уметничког стваралаштва	
Стварање музике	5	- слуша примере - изражава своја осећања певајући песме - врше истраживање у слободном импровизовању дијалога музичким инструментима - креира и смишља мале музичке целине - смишља покрете за музику	- слушају одабране примере - врше анализу - импровизују дијалоге на дечијим музичким инструментима - смишљају и саопштавају своје музичке целине - показују покрете	

Кључни појмови: нотни запис, нота, виолински кључ, такт, тактица, линијски систем, ритам, неутрални слог, солмизација, трајање тонова, пауза, инструменти, традиционална и уметничка музика

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Певање научених песама по слуху и из нотног текста
- Вештина импровизације
- Развијање осећаја за ритам и мелодију
- Развијање осећаја за покрете уз музику
- Вештине изражавања осећања путем музике

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ФОНД ЧАСОВА: 3 часа недељно, 108 часова годишње

Циљеви предмета:

- допринесити интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком),
- допринесити развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.
- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- стицање моторичких способности;

- развијање и усавршавање моторичких способности;
- стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.
- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и игром;
- развијање координације, гипкости, равнотеже и експлозивне снаге;
- стицање моторичких умења у свим природним (филогенетским) облицима кретања у различитим условима: елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела;
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања – „моторичко описмењавање“;
- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Активности у образовно-васпитном раду	Исходи
Атлетика: - Техника трчања - Скокови	68	- заједно правимо подсетник вежби које смо радили - упућивање ученика на пренос спортских атлетских такмичења - демонстрирање трчања из ниског и високог старта - указивање и посматрање оних ученика који то коректно раде - одељењско и разредно такмичење у брзом трчању - демонстрирање вежби скакања и прескакања - увежбавају скокове у дубину и прескоке преко препрека и вијаче	- понављају вежбе из претходних разреда везаних за атлетске дисциплине - деоницу од 40 метара поделити на 4 дела – полази из усправног положаја са малим нагибом у правцу трчања - трче првих 10 м лагано - трче других 10 м преко препрека - трче трећих 10 м брзо трче последњих 10 м лагано и иза линије циља меко заустављање - брзо трчање на 40 м са поласком из високог старта - раде вежбе скакања и прескакања: у дубину, преко препрека, кратке и дуге вијаче - комбинују скокове са вежбама трчања - вежбају вежбе за прекорачну технику скока - скачу увис прекорачном техником	- Правилно држи тело; - правилно изводи вежбе обликовања; - поштује правила у елементарним играма; - води рачуна о хигијени; - испољава позитиван став према сарадњи са другима; - успешно се креће у ритму и темпу музичке пратње - стечена знања, умења и навике користи у школи и код куће

<ul style="list-style-type: none"> - Скок удаљ - Бацање 		<ul style="list-style-type: none"> - тумачење низа слика објаснити прекорачну технику - демонстрација прескока прекорачном техником - вежбање научене технике - подизање висине прескока - такмичење - демонстрација вежби за скакање у даљ - демонстрирање скока згрчном техником - вежбање скока удаљ - мерење даљине скока – такмичење - демонстрирање вежби - демонстрирање бацања лоптице десном па левом руком у циљ - бројање погодака - такмичење 	<ul style="list-style-type: none"> - понављају вежбе скакања удаљ - скачу удаљ згрчном техником - понављају вежбе бацања - бацање лоптица десном руком у циљ - бацају лоптицу левом руком у циљ 	
<p>Вежбе на тлу и справама:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вежбе на тлу - Прескок 	18	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрација и рад колута напред - демонстрирање колута назад на косој површини - вежбе колута назад - демонстрирање става на лопатицама - вежбање става на лопатицама - демонстрирање вежби - вежбање до става - демонстрирање вежби за прамет странце - посматрају друга који то ради - вежбају прамет странце - оцењивање вежби на тлу - демонстрација вежби за прескоке - понављају демонстриране вежбе - демонстрирање вежби на вратилу и круговима - увежбавање истих вежби - вежбање суножног одскока и доскока на 	<ul style="list-style-type: none"> - понављају вежбе из првог и другог разреда - раде колут назад на косој површини - раде колут назад из чучња и седа до упора - раде став на лопатицама – свећа - пењу корак уз зид или рипстол као припрема за став о шакама - вежбају замах једном ногом до високог заножња и одраз друге и са променом ноге - раде предвежбе за прамет странце - изводе прамет странце - вежбају вежбе за прескок козлића - вежбају вежбе на круговима и вратилу - вежбају суножне одскоке и доскоке на повишену површину 	

<ul style="list-style-type: none"> - Вратило - Клупа, ниска греда (девојчице) - Паралелни разбој до висине груди (дечаци) 		<p>повишену површину</p> <ul style="list-style-type: none"> - демонстрирање суножног доскока на струњачу - вежбање суножних доскока на струњачу - демонстрирање вежбе на козлићу узастопних одскока - проверавање и оцењивање - демонстрирање вежбе за вежбе за жабљи скок - вежбање жабљег скока - креирају вежбу скокова и прескока - демонстрирање вежби на вратилу - понављају и увежбавају вежбе на вратилу - проверавање спретности и снаге - демонстрирање вежбе наскока на клупу и греду - вежбају наскок на клупу и греду - демонстрирање вежбе саскока - упућивање ученика на праћење ТВ преноса гимнастичких такмичења - проверавање и оцењивање - демонстрирање вежби наскока на разбоју - вежбају - такмиче се у саставу на тлу и справама међу одељењима 	<ul style="list-style-type: none"> - вежбају суножни узастопни наскок на даску - доскок на струњачу - вежбају жабљи скок на шведском сандуку - вежбају узмах корацама уз косу површину - увежбавају премах одножно до упора јачућег - увежбавају спуст уназад до виса завесом до потколено - понављају вежбе на клупи и ниској греди из другог разреда - увежбавају наскок на клупу и греду - вежбају саскок - креирају вежбе на греди и клупи - вежбају насकोке у упор, помицање и наскок - увежбавају наскок и саскок 	
<p>Ритмичка гимнастика и народни плесови</p> <ul style="list-style-type: none"> - Окрети - Скокови - Вијача 	22	<ul style="list-style-type: none"> - демонстрација вежби - демонстрација еластичног и меког кретања - демонстрирање вежби за обликовање трупа - увежбавају, праве кореографију вежби и такмиче се „Покажи шта знаш“ - демонстрирање вежбе за окрет за 90 степени и 180 - демонстрација скока маказице и мачији скок - демонстрирање вежби вијачом 	<ul style="list-style-type: none"> - понављају вежбе из претходног разреда - еластично и меко ходају и трче - раде вежбе за обликовање трупа: претклон, заклон, отклон - вежбају истоимени окрет на обе ноге за 90 степени и та 180 са покретима руку - увежбавају маказице и мачји скок - вежбају и раде галоп - повезују вежбе из претходног разреда 	-

<p>- Лопта</p> <p>- Плесови</p>		<p>- демонстрирање и вежбање бацања и котрљања лопте</p> <p>- изводе састав на тлу – такмичење</p> <p>- показивање корака за игру „Савила се бела лоза винова“</p> <p>- демонстрација корака за одабрано</p> <p>- прављење кореографије за ритмичку гимнастику и извођење програма</p> <p>- оцењивање</p>	<p>- бацају и котрљају лопту</p> <p>- повезују ритмички састав са лоптом до 16 3/4 тактова</p> <p>- увежбавају кораке и покрете на песму: „Савила се бела лоза винова“</p> <p>- играју коло по избору</p>	
---------------------------------	--	---	---	--

- **Кључни појмови:** скок увис, скок удаљ, тло, координација, кореографија, гимнастика, лопта, скокови, маказице, мачји скок, вијача, плесово, окрети, претклон, заклон, отклон, упор, наскок, сакскок, доскок, козлић, струњача

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Овладаност природним и изведеним елементарним кретњама
  - Савладаности технике трчања
  - Прекорачне технике скока увис
  - Зграчне технике скока удаљ
  - Извођење обавезног састава на тлу и ниској греди
  - Извођење народних игара
  - Извођење кореографије на задату тему
  - Поштовање правила
  - Сарадња у групи

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња

- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА

ФОНД ЧАСОВА: 1 час седмично, 36 часова недељно

Циљеви предмета:

- Оспособљавање ученика за алгоритамски начин мишљења
- Оспособљавање ученика за креирање и уређивање дигиталних фотографија
- Развијање креативности кроз креирање видеозаписа од низа фотографија
- Развијање навике за правилно коришћење електронске поште и система за текстуалну, аудио и видео комуникацију, уз поштовање дигиталног правописа
- Оспособљавање ученика за одговорно понашање и безбедну и правилну комуникацију на интернету

ОД ИГРАЧКЕ ДО РАЧУНАРА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
Правимо, конструишемо	5	<ul style="list-style-type: none"> - избором материјала; сечењем папира, картона, обликовањем жице, сечењем и обликовањем пластелина - склапањем модела од кутија, пластике, жице - припремањем, постављањем батерија у играчке, покретањем играчака и малим поправкама играчака - симулацијом саобраћајних и других животних ситуација 	Ученик уме да наброји апарате, уређаје, да направи и користи направљене играчке

Играмо игрице	4	- постављањем дискете и CD-ау компјутер - учитавањем, покретањем програма; играњем игрица; затварањем програма за забаву	Зна који програми се користе за забаву
Компјутерски буквар	10	- покретањем Paint-а; Коришћењем алата за цртање, цртањем цртежа на задате теме и теме по слободном избору - чувањем најуспелијих цртежа, штампањем својих радова и затварањем програма	Зна који програми се користе за цртање, зна да сачува цртеж и затвори програм
Пиши, бриши	6	- покретањем програма за писање, избором слова, уносом текста, уређивањем, писањем краћег текста, песме, честитке, разгледнице, позивнице за рођендан, уређењем, снимањем и штампањем написаног текста	Зна који програми се користе за писање, зна да уређује текст, снима, штампа, зна да сачува текст
Рачунамо, рад са калкулатором	4	- упознавањем и радом на калкулатору - сабирањем, одузимањем, множењем и дељењем	Зна да користи основне и напредне функције калкулатора
Креирамо, стварамо	3	- фотографисањем другара, занимљивих предела, околине - покретањем програма, креирањем поште, слањем и примањем поште - креирање писма, постера, позивнице, честитке коришћењем лако обрадивих материјала: папира, картона, текстила	преузме слику са интернета у изворној величини и сачува је у одговарајућој фасцикли, креира дигиталне фотографије и уреди их у једноставном програму и/или у програму/ апликацији за креирање фотоколажа, креира интерактивне слике за одговарајуће наставне садржаје, креира видеозапис од низа фотографија

Кључни појмови: дигитална фотографија, дигитални фотоапарат, видео запис, програм, хардвер и софтвер, електронска пошта, курсор

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

-учитавање,покретањеизатварање програма

- покретање и рад са програмом за цртање: коришћење: оловке, линија, гумица, цртање правоугаоника, елипсе, коришћење кантице, спреја, пипета, кривих линија

- чување цртежа, штампање, затварање програма
- рад на програму за писање: покретање програма, избором слова писање великих и малих слова, унос текста, уређење, чување, снимање текста, штампање
- рад са основним рачунским операцијама
  - примена у математици
- руковање дигиталним фото-апаратом
- електронска пошта

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Циљеви предмета:

- Увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традиције културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу; нагласак се ставља на локалну народну традицију
- Развијање знања о фолклору, празницима, обичајима, биљкама, хлебовима и кући-дому,
- Познавање разлика између отвореног и затвореног простора(ливада-кућа),
- Упознавање различитих традиционалних заната у окружењу,
- Стицање елементарних знања о појединим традиционалним занатима,
- Упознавање са фолклорним веровањима као пратећим формама традиционалних заната,

- Упознавање карактеристичних обичајно-обредних облика понашања везаних за одређене традиционалне занате,
- Упознавање типичних традиционалних заната урбалних и руралних средина,
- Схватање значаја о чувању и неговању традиционалних заната.

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
Питај своју баку	5	<ul style="list-style-type: none"> -Упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, песме, пословице, игре, загонетке, успаванке, разбрајалице) - Упознавање основних сезонских радова и обичајно-обредних рдањи које су у вези са тим радовима - Упознавање основних и општих празника и обичајно-обредних рдањи које су у вези са тим празницима - Развијање знања о биљкама, хлебовима у кући – дому - Стицање елементарних знања о појединим традиционалним занатима - Схватање значаја о чувању и неговању традиционалних заната. 	За остваривање циљева ученици ће се бавити различитим активностима <ul style="list-style-type: none"> – посматрање, –сакупљање материјала и података, – упоређивање, – класификовање, – бележење, – објашњење, – коришћење података, – самостално и групно истраживање
Радови и празници	6		
Хлебови и исхрана	4		
Биљке и пролећно лековито биље	3		
Кућа	4		
Традиционални занати	14		

Кључни појмови: фолклор, традиција, занати, обичаји, веровање, празници, народ, обред, домаћинство

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- . разумевање појма традиција
- . осећај за очување традиције
- . разумевање прошлости народа
- . Схватање разлика између градских и сеоских средина

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Циљеви предмета:

- Уочавање карактеристика и елемената непосредне околине, описивање околине, упознавање биљног и животињског света и творевина људског рада
- Упознавање ученика с предностима и последицама савременог начина живота.
- Уочавање и дефинисање проблем у непосредном окружењу, осмислити практично решење проблема
- Оспособљавање ученика за истраживање непосредне околине, упознавање са истраживачким поступцима, прибором и опремом, упознавање с мерама безбедности, развијање истраживачког духа
- Развијање брижљивог и одговорног односа према живом свету у непосредној околини, стицање знања о значају пожељног еколошког понашања у природи
- Формирање и усвајање појма ланца исхране, усвајање општих карактеристика ланца исхране, препознавање конкретних примера ланца исхране
- Уочавање повезаности природних и друштвених процеса, развијање одговорног односа према животној средини, упознавање ученика са узроцима и последицама климатских промена
- Упознавање с појмом, настанком и последицама киселих киша
- Проширивање знања о важности воде и формирање одговорног односа према њеној потрошњи, развијање одговорног односа према животној средини, развијање истраживачких способности

- Усвајање основних знања о земљишту, развијање свести о важности земљишта за жива бића, схватање могућности личног утицаја у заштити човекове средине
- Упознавање с мерама спречавања ерозије земљишта.
- Разумевање начина на који се преносе семенке, уочавање прилагођености семенки, схватање повезаности свих живих бића у природним процесима
- Усвајање основних знања о буци као загађивачу животне средине, упознавање ученика са штетним последицама буке и начинима заштите од ње
- Развијање одговорног односа према животној средини, разумевање значаја личног деловања и могућности утицаја у друштвеној средини
- Стицање знања о важности рециклаже и о начинима смањења отпада, развијање навике за брижљиво и корисно употребљавање кућног отпада
- Уочавање активности којима човек угрожава биљни и животињски свет, стицање знања о угроженим врстама биљака и животиња
- Стицање знања о могућностима заштите угрожених врста биљака и животиња, упознавање с националним парковима Србије
- Развијање брижљивог и одговорног односа према кућним љубимцима
- Упознавање са значајем здраве исхране, ширење културе здраве исхране

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
Животна средина	8	<ul style="list-style-type: none"> - Повезивање основних елемената животне средине - упознавање значаја утицаја човека на животну средину и правила понашања у природи - упознавање природних појава и промена у непосредној животној средини - упознавање са последицама и заштитом загађивања воде, ваздуха и земљишта - истраживање промена у непосредној околини (узрочно-последичне везе) преко једноставних огледа - активно упознавање и заштита животне средине (организовање активности ван учионице) - упознавање са угроженим биљкама и животињама и њиховом заштитом 	За остваривање циљева ученици ће се бавити различитим активностима <ul style="list-style-type: none"> – посматрање, – сакупљање материјала и података, – праћење - цртање - играње - описивање - извођење огледа - организовање разних акција - упоређивање, – класификовање, – бележење, – објашњење, – коришћење података, – самостално и групно истраживање - чување и уређивање животног и радног простора - сакупљање и раздвајање отпада
Природне појаве и промене у животној средини	8		
Загађивање животне средине	14		
Заштита животне средине	6		

Кључни појмови: животна средина, природа, вода, ваздух, земљиште, заштита, екологија, угрожене врсте, отпад, рециклажа, станиште

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- . разумевање појмова станиште, животна средина
- . осећај за очување животне средине
- . разумевање значаја очувања угрожених врста

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

РУКА У ТЕСТУ

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Циљеви предмета:

- формирање елементарних научних појмова из природних наука;
- развијање дечијих интересовања и интелектуалне активности;
- развијање истраживачких способности и креативности кроз различите поставке експеримента;
- испитивање основних карактеристика гасова, течности и чврстих тела и препознавање критеријума за њихову класификацију;
- формулисање питања, постављање хипотеза и исказивање претпоставки за

- решавање проблема;
- развијање критичког промишљања кроз посматрање и експеримент;
  - уочавање узрочно-последичних веза између појава и процеса у окружењу и изведеним огледима;
  - решавање једноставних проблем-ситуација, самостално и у тиму;
  - коришћење научног речника, примереног узрасту, за описивање промена својстава материјала, појава и процеса;
  - подстицање усменог и писменог изражавања кроз дискусије и вођење експерименталне свеске;
  - развијање критичког односа према информацијама које се добијају чулима;
  - препознавање опасности и услова за безбедан рад.

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	ПРЕДМЕТНИ ИСХОДИ
Мерење времена -Мерење времена	1+1	мерити време помоћу часовника	- мерити време помоћу часовника и бележити у свеске
Мерење масе -Мерење масе	1+1	мерити масу помоћу ваге	- на вагу стављати поједине предмете, мерити, упоређивати и бележити
Мерење температуре -Дневна температура ваздуха	2+1	мерити температуру ваздуха помоћу термометра	- пратити дневне температуре ваздуха током неколико дана и записивати у свеске
Кретање Различити облици кретања у окружењу -Како изазвати таласе у води -Кретање у забавном парку -Брзо, брже, најбрже – од чега то зависи	4+4	- импровизовати различите облике кретања и утврдити шта све утиче на њихову брзину	- самостално и у групи истражују разне облике кретања, цртају и бележе запажања у свеске

Звук Како настају различити звуци -Својства звука (јачина, боја, висина) -Звуци у жици и свирци -Високо ц	4+5	производити звук помоћу разних предмета, уочавати јачину, боју и висину	- производити звук помоћу метала, дрвета, пластике и жице и препознавати боју, јачину и висину
Биљке -Биљке траже своје тло	1+3	- посадити биљку у саксију	- засадити биљку у саксију, заливати, пратити њен раст и записивати у свеску
Материјали -Дрво или метал – где се све користи и зашто -Материјали и њихова електрична проводљивост -Кад ће сијалица да засветли	2+6	- радити експерименте са разним материјалима и испитивати њихову електричну проводљивост	- кроз експерименте утврдити карактеристике метала и дрвета и утврдити који материјали проводе електричну струју помоћу батерије

Кључни појмови: вода, ваздух, смеша, раствор, лед, боца, турбина, ветроказ, магнет, електрична струја, земљина тежа, пешчани сат

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- Постављање хипотезе
- Коришће различитих инструмената
- Бележење различитих запажања
- Изводити закључке на основу огледа
- Производити звук
- Изводити експерименте

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење

- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Упутство за формативно и сумативно оцењивање

- Формативно оцењивање : Редовно проверавати постигнућа ученика у свим фазама наставног процеса и давати препоруке за даље напредовање.
- Сумативно оцењивање: Вредновати постигнућа ученика на крају одређене програмске целине, као и за класификационе периоде.

ДРУШТВЕНЕ, ТЕХНИЧКЕ, ХУМАНИТАРНЕ, СПОРТСКЕ И КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	исходи
Друштвене активности: - Активности поводом обележавања: Дана планете Земље, Дана воде, Дана борбе против пушења, Дана заштите животне средине	10	- Сарадња са локалном заједницом - Развијање свести о здравом начину живота - Поштовање разлика и уважавање својих и туђих потреба	- израда паноа - посете - изложбе
Техничке активности: - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума	12	- Развијање креативности, стваралачког рада, уредности, прецизности, изграђивање личних критичких ставова према загађењу животне средине	- чишћење - купљење папирића - сечење, лепљење, цртање, сликање
Хуманитарне активности: - Акција поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу - Помоћ старим особама	10	- Развијање хуманог односа - Поштовање разлика и разумевање туђих потреба - Развијање такмичарског духа	- прикупљање новца, школског прибора, играчака... - припреме за крос - посете
Спортске активности:	20		

- Организовањем спортских такмичења: - одељенска - међуодељенска - међушколска		- Развијање такмичарског духа - Развијање моторике спретности, физичких способности	- игра - различити облици кретног изражавања
Културне активности: - Посете: - позоришту - музеју - учествовање у активностима поводом шјколских празника	20	- Развијање опште културе - Развијање и подстицање стваралачке активности - Развијање маште, оригиналности, смисла за лепо	- посете културним установама - јавни наступи - припрема за такмичење рецитатора

Д о п у н с к а   н а с т а в а   -   с р п с к и   ј е з и к

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	исходи
Језик	8	- на погодним текстовима и припремљеним реченицама уочавати решенице по значењу и облику - на погодним текстовима и припремљеним реченицама уочавати именица и одредити им врсту, род, број и службу у реченици. - на погодним текстовима и припремљеним реченицама уочавати глаголе и одредити им значење, време вршења радње и службу у реченици - на погодним текстовима и припремљеним реченицама уочавати придеве и одредити им род и број, врсту придева - различитим облицима писмених вежби упућивати ученике на служење правописом - коришћењем прикладних текстова уочавају, разликују и користе управни и неуправи говор	- уочава и препознаје реченице по значењу и облику, врсте речи - уочава главне делове реченице: субјекат и предикат - закључују да речи у реченици имају различиту функцију и означавају место, време и начин вршења радње - дели именице на заједничке и властите; уочава род и број именица - закључују да се глаголи разликују по радњи, стању и збивању; усвајају да код глагола разликујемо облике садашњости, прошлости и будућности - усвајају знања о роду и броју придева - врше поделу придева на описне и градивне - пише по правописним правилима

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	исходи
Књижевност	5	<ul style="list-style-type: none"> - подстицањем навикавати ученике на доживљајно читање - усмерено истраживачко читање у функцији продубљивања доживљаја текста - читање одломака, строфа, стихова ради образлагања сопствених ставова - сопствено саопштавање личног доживљаја и утисака о прочитаном тексту 	<ul style="list-style-type: none"> - чита, слуша и тумачи лирске текстове - образлаже свој став и активно учествује у причању - рецитије лирске текстове - чита, слуша и тумачи епски текст: народна песма: - препричава епски текст (сажето и по плану) - износи своје утиске о текстовима - смишља и пише драмски текст - сценски импровизује драмски текст - илуструје драмски текст
Језичка култура	5	<ul style="list-style-type: none"> - читањем текстова наглас водити рачуна о јачини гласа, паузирању, интонацији и тежити што већој изражајности - усменим и писменим вежбама богатити ученички речник - слушањем звучних записа увежбати правилан изговор - самостално решавање задатака и питања 	<ul style="list-style-type: none"> - сажето и опширно препричава - рецитије - описује на основу онога што је видео, доживео, осетио - правилно изговара гласове - слуша и вреднује говор - пише састав по плану

Д о п у н с к а   н а с т а в а   -   м а т е м а т и к а

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	исходи
Блок бројева до 1000:	12	<ul style="list-style-type: none"> - вежбање у писању, читању и упоређивању бројева до 1000, као и рачунским операција са тим бројевима - Различитим облицима вежбања изграђивати сигурност и спретност при изради једначина и неједначина - на различитим задацима и вежбањима изграђивати 	<ul style="list-style-type: none"> - упознаје и записује бројеве до 1000 (стотине, стотине и десетице); решава простије текстуалне задатке - математички се изражава (математички записује текстуалне задатке, једначине и

		<p>сигурност и спретност при изради разломака</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијати брзину тако да не иде на штету тачности, организовањем такмичења - на различитим задацима увежбавати читање и писање римским цифрама бројева до 1000 	<p>неједначине и решава их)</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознаје, разликује и решава задатке са разломцима $1/5$, $1/10$, $1/100$, $1/1000$, $1/3$, $1/6$, $1/9$, $1/7$ - упознаје и разликује римске од арапских бројева и записује их
Геометријски објекти и њихови међусобни односи	3	<ul style="list-style-type: none"> - практичним радом (цртањем, резањем, упоређивањем) упознати геометријске фигуре (тачка, полуправа, права, круг, угао, правоугаоник и квадрат) и њихова својства - на задацима вежбати цртање троуглова и израчунавати њихов обим 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава и црта раван, полуправу, праву, дуж и односе међу њима, круг, угао, правоугаоник, квадрат - црта праве (паралелне, нормалне), дуж - израчунава обим квадрата и правоугаоника - уочава и црта троуглове - израчунава обим троугла
Мерење и мере:	3	<ul style="list-style-type: none"> - на различитим примерима вежбати мерење дужине, масе, времена, запремине и претварање мањих у веће јединице мере и обратно - и решавањем задатака са јединицама за мерење - вежбањем на изради различитих задатака упоређивати мерне јединице 	<ul style="list-style-type: none"> - упоређује мере - мери дужи - мери масу - мери време (година, век) - мери запремину течности (литар, децилитар, центилитар, милилитар, хектолитар) - примењује стечена знања о мерама и јединицама мере

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

ФОНД ЧАСОВА: 1 час недељно, 36 часова годишње

Наставна тема са садржајима		Циљеви и задаци предмета	Исходи	Укупан број часова	Провера остварености циљева образовања и васпитања (исхода)
I	<p>Школа и школске обавезе</p> <p>Срећан почетак – опет заједно; Упознавање са кућним редом школе; Како унапредити односе у</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изражавање својих потреба и уважавање потреба других без агресивности; - Чување школске имовине;- 	<ul style="list-style-type: none"> - активно учествује у животу и раду школе - предлаже промене у раду и животу у школи 	6	<ul style="list-style-type: none"> - поштовање правила рада у одељењу, - однос према школској имовини - ангажовање у помагању другима

	одељењу; Да нам учионица буде уредна – договор и уређење учионице; На почетку другог полугодишта – разговор; Одморни кренимо на озбиљнији рад – договор;	Формирање навика чувања материјалних добара школе; - Поштовање школских правила	- ученик се придржава правила понашања у школи		
II	Учење учења Како се учи; Како организовати свој радни дан; Прве оцене у одељењу – договор о даљем раду; Постигнућана полугодишту – разговор	- Препознавање успеха и неуспеха - Усвајање техника учења - Разматрање школских постигнућа,	- активно учествује у животу и раду школе - познаје технике учења - предлаже промене у раду и животу у школи,	4	- редовност у изради домаћих задатака - радне навике - школски успех - самоевалуација - евалуација
III	Здравствено васпитање Стицање основних хигијенских навика; Како сам дошао на овај свет – разговор; Сазревање личности у односу на физички раст – разговор; Од радозналости до зависности – радионица;	- Стицање хигијенских навика – хигијена је здравље - Стицање хигијенских навика одржавања и уређивања простора и околине - Одржавање интимне хигијена - Уочавање значаја боравак на ваздуху за здравље	- препознаје значај боравка у природи за здравље, - познаје развојне фазе током детињства	4	- ниво развијености хигијенских навика - неговање здравих стилова живота
IV	Екологија, очување животне и радне средине Какву околину желимо; Уређење школског простора	Разматрање начине за побољшавање квалитета животне средине и учioniчког простор	- учествује у одржавању и уређивању животне средине	2	- учешће у одржавању и уређивању учионице, - учешће у еколошким акцијама
V	Дечја права Дечја права и обавезе; Изражавање и комуникација осећања – радионица; Како контролишемо бес – радионица; Како решавамо сукобе - радионица; Дружимо се уз музику, игру – дружење Зимске радости – игре, Игре без граница – играње	- Упознавање и уважавање дечјих права и обавеза, - Право на учење и игру - Заштита менталног здравља, управљање љутњом, живот без страха - Решавање конфликтних ситуација, договор Потребе обе стране (сарадња)	- отворено изражава своје мишљења - ученик нуди и прихвата помоћ - зна своја права и обавезе	7	- учешће у дискусијама - ненасилно решавања сукоба - сарадња у групном раду - поштовање права и обавеза
	Развијање и неговање	- Разматра начине за	- поштује потребе и	8	- учешће у хуманитарним акцијама

VI	Људских вредности и хуманих односа међу половима Дечја недеља; Мој омиљени јунак; Односи са децом у окружењу – дискусија; Развојне карактеристике у пубертету – разговор Пролећни хербаријум – прављење хербаријума; Када бих био наставник –ца; Квиз знања – такмичење; Радујемо се распусту – играмо и певамо.	побољшавање квалитета одмора - Изношење својих разлога и избора - Уважавање других, прихватање разлика - Препознавање пријатних и непријатних осећања	осећања других - сарађује са другима - социјална интеграција - уважава различитости		- сарадња у групном раду - дружење дечака и девојчица у играма - изношење критичког става
VII	Празници Припрема за обележавање Дана школе – цртање, писање песама и састава; Сарадња родитеља и школе – одељенска приредба Радујемо се Новој години – игре Прослава Светог Саве – одељенска приредба Израдићу поклон – обрадоваћу маму – прављење поклона	- Неговање традиције - Неговање сарадње у заједничким прославама - Поштује потребе и осећања других	- учествује и сарађује у заједничким прославама - ангажује се у прославама заједно са другима	5	- учешће у приредбама
	УКУПНО			36	

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ФОНД ЧАСОВА: 1 час седмично, 36 часова недељно

Циљеви предмета:

- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима;
- подстицање развоја самопоуздања и личне одговорности;
- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствене потребе и потребе других, и да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге;

- развијање свести о потреби уважавања различитости и особености, уочавање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст, изглед, понашање, порекло;
- оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба;
- развијање појма пријатељства;
- оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно доприносе поштовању или мењању правила сагласно са потребама;
- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању;
- развијање и неговање еколошке свести;
- развијање моралног расуђивања и неговање основних људских вредности;
- оспособљавање ученика да активно доприносе развоју школе по мери детета.

Г Р А Ђ А Н С К О В А С П И Т А Њ Е

Садржаји програма	Број часова	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА	Предметни исходи
Подстицање групног рада, договарања и сарадња са вршњацима	2	- презентацијом годишњег плана и програма - разменом мишљења о очекивањима, потребама, захтевима, тешкоћама - стварањем реалних ситуација	- уме да искаже своја очекивања, потребе, захтеве, тешкоће у сарадњи са другима.
Уважавање различитости и особености	9	- идентификују и проналазе стереотипе везане за пол, изглед, узраст, понашање. порекло - процењују, дискутују, размењују искуства кроз радионице - играњем улога решавају проблеме - на примерима из живота пореде, предлажу, показују, решавају проблеме	уочава и уважава међусобне сличности, особености, различитости решава сукобе разговором и договором (толерише различитости)
Пријатељство и моралне дилеме у вези са тим	5	- кроз радионице и активности из радионица развијају пријатељство - кроз започете приче блиске искуству детета баве се моралним расуђивањем	разуме појам пријатељства, - разликује када је крађа морални прекршај, а када је покренута добрим намерама
Појединац и заједница; правила која регулишу живот у заједници; права и одговорности; договарање	9	- кроз интерактивне радионице - на основу започетих прича	зна да своја права и одговорности у породици и широј друштвеној заједници, - активно учествује у доношењу одељењских

		<ul style="list-style-type: none"> - играњем улога - кроз лична искуства - стварањем реалних ситуација решавају задатке - кроз игру улога решавају проблеме - праћење следа активности које подстичу и одржавају интересовање код ученика - кроз лична искуства размењују мишљења о демократији - кроз причу разговарају о разлици наређења и договора, о одговорности за последице понашања - договарањем и планирањем акција којима ће да побољшају простор у коме бораве; планирањем начина како да изведу акцију 	<p>правила</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме поступак демократског одлучивања, колико је важно договарање, шта спречава договарање и како оно може да се постигне у разреду.
Заштита од насиља; Ненасилно решавање сукоба	3	<ul style="list-style-type: none"> - игром улога - разменом мишљења о освети као моралном прекршају - кроз причу и изношење личних искустава доћи до решења за ненасилно решавање сукоба интереса - вођењем дијалога о насиљу у школи и како се заштити од тога 	<p>познаје технике ненасилне комуникације,</p> <ul style="list-style-type: none"> - примењује технике ненасилне комуникације у свакодневном животу
Развијање моралног расуђивања	4	<ul style="list-style-type: none"> - кроз радионице водити разговор о лажној солидарности - кроз игру дискутовати о моралној дилеми – лагању да би се избегла казна и њеним последицама - стварањем реалних ситуација донети суд за ненамерно учињену штету - разменом искустава и мишљења да ли позитивни циљ оправдава крађу и зашто је погрешно красти 	<p>разликује морално понашање од лажи и превара,</p> <ul style="list-style-type: none"> - прихвата одговорност за своје поступке
Развијање еколошке свести; бригаа о животињама и биљкама	3	<ul style="list-style-type: none"> - кроз радионице и лично искуство водити дијалог о разлозима дечјег насиља према 	<p>развијен лични однос бриге према животињама,</p> <ul style="list-style-type: none"> - има одговоран однос према природи, - заузимају проактиван став тражећи од других да

		<p>животињама, о одговорности и бризи о њима</p> <ul style="list-style-type: none"> - кроз причу разговарати о повезаности живих бића и бризи о биљкама - размењују искуства бриге и неговања биљака 	<p>преузму део одговорности за оно за шта су надлежни.</p>
Евалуација	1	<ul style="list-style-type: none"> - личним ставовима - самовредновањем и самоцењивањем - освртом на сопствена решења и дела 	<p>зна да процени сопствено напредовање</p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да оцени свој допринос у раду, као и рад других

Кључни појмови: права, обавезе, другарство, сарадња, сличности, различитости, сукоби, комуникација, насиље

Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције

- разликују мишљења
предлажу могућа решења
- уочавају особености и различитости која им прија
- размењују ставове о стереотипима
- поштују слободу избора
- размењују искуства
- усвајају и развијају појам пријатељства
баве се моралним расуђивањем (крађа, лаж)
- развијају мишљења о правима и одговорностима укућана
- размењују мишљења како превазићи сукоб потреба деце и одраслих
- размењују мишљења о значају договарања
- баве се последицама кршења правила
- доносе предлоге о ненасилном решавању сукоба
- предлажу алтернативе кажњавању
размењују мишљења како се заштити од насиља у школи
- доносе ставове о одговорности за направљену штету (ненамерну)
- доносе закључке о одговорности и бризи за биљни свет

Опште/међупредметне компетенције

- Компетенција за учење
- Рад с подацима и информацијама
- Решавање проблема
- Сарадња
- Дигитална компетенција

Назив предмета:

ВЕРСКА НАСТАВА – ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

Годишњи фонд часова:

36

Разред:

Трећи

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
I – УВОД 1. Свет је створен за тебе, чувај га! – уводни час	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; ☒ Мотивисање ученика за похађање верске наставе	<p><u><i>Когнитивн и аспект:</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; ☒ моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <p><u><i>Афективн и аспект :</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Упознавање са садржајем програма и начином рада	<p>Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p>
II – БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА 2. Свето Писмо нам сведочи о настанку света	<ul style="list-style-type: none"> ☒ пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света; ☒ омогућити ученицима да разумеју да Бог ствара природу и човека, јер жели да их воли и да буде са њима заједно;	<p><u><i>Когнитивн и аспект:</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ препознати неке елементе библијске повести о стварању света; ☒ моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести;	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Појам Светога Писма као књиге откривења ☒ Стварање невидљивог света- духовних сила - анђела ☒ Библијско	<p><u>В р с т е н а с т а в е</u></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ теоријска настава (34 часова)

<p>3. Света некада уопште није било (1. и 2. дан стварања)</p> <p>4. Све је биље створено и Сунцем обасјано (3. и 4. дан стварања)</p> <p>5. Све врви од живота (5. и 6. дан стварања)</p> <p>6. Створен сам да личим на Бога</p>	<p>☐ Пружити ученицима могућност да разумеју да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, али да се разликује од свих створених бића;</p> <p>☐ Објаснити ученицима да је човек икона Божја (сличан Богу) зато што је створен као слободна личност и једини позван да буде домаћин света;</p> <p>☐ Омогућити ученицима да увиде разлику између Бога и створене природе.</p>	<p>☐ моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву;</p> <p>☐ моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом;</p> <p>☐ моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу;</p> <p>☐ уочити да је човек сличан Богу.</p> <p><i>Афективни аспект:</i></p> <p>☐ бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу;</p> <p>☐ развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи.</p>	<p>казивање о стварању света по данима</p> <p>☐ Стварање човека</p> <p>☐ Песма „Молитва“ Бранко Радичевић(песник се диви Божјем стварању и моли благослов...)</p> <p>☐ Прича „Паче“ А. Солжењицин</p>	<p>практична настава (2 часа)</p> <p><u>Мест о р еали заци је н аст аве</u></p> <p>☐ Теоријска настава се реализује у учионици;</p> <p>☐ Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;</p> <p><u>Ди д акти чк о мет оди чка уп ут ст ва за реали заци ју наст аве</u></p> <p>☐ Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже.</p> <p>☐ Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>☐ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу</p>
<p>III – БОГ НАС ВОЛИ</p> <p>7. Бог ствара свет из љубави</p> <p>8. Бог, људи и природа</p> <p>9. Свет не може без Бога</p> <p>10. Бог се брине о свету</p> <p>11. Божићни весници</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Омогућити ученику да увиди да је Бог створио свет из љубави; • Омогућити ученику да увиди да се Бог брине о свету; • Омогућити ученику да разуме да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет. 	<p><i>Когнитивни аспект:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; • препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; • увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; • увидети да Бог жели да свет постоји вечно; • увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздвојени; • увидети различитост која постоји 	<p>☐ Прича „Шишарка“ или прича „Себични џин“ О. Вајлд (са правим крајем, кад се појављује Христос...)</p> <p>☐ Прича Св. Владике Николаја о томе како је Господ са Богородицом избавио пастира Давида из невоље (кад је заспао у пећини а змија му легла на груди...)А</p>	<p>☐ Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу</p>

		<p>између Бога и створеног света;</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; • упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; • уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; • упознати садржај молитве Анђелу чувару; • усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“. <p><u>Афективн и аспект :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит). 	<p>кад је одрастао Цар Давид је описао Богородицу и Христа у псалму</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ „Љубавна песма“, М. Данојлић (о маслачку и облачку) ☒ Јављање анђела Богородици; ☒ Јављање анђела Јосифу; ☒ Сусрет Богородице и Јелисавете; ☒ Јављање анђела пастирима; ☒ Јављање анђела мудрацима; ☒ Анђео јавља Јосифу да склони породицу у Египат; ☒ Молитва Анђелу чувару; ☒ Песма: „Анђели певају“. 	<p>употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. ☒ У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. ☒ Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.
<p>IV – ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА</p> <p>12. Човек домаћин и свештеник у свету</p> <p>13. Свети Сава</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима; • Пружити ученицима основ за разумевање да 	<p><u>Когнитивн и аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • уочити да нема љубави без служења ближњима; 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ Прича „ Три дрвета“(Ова прича је и Божићна и Васкршња) ☒ Подизање задужбина – најзначајније задужбине Светога Саве и Светог Симеона 	<p><u>Евалуација и ја настава</u></p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара

<p>14. Свети Сава брине о нама</p> <p>15. Радост служења</p>	<p>природи и човеку вечно постојање дарује Бог;</p> <ul style="list-style-type: none"> Омогућити ученику да увиди да су светитељи најбољи пример односа човека са Богом; Пружити ученицима основна знања о Светоме Сави као нашем примеру служења. 	<ul style="list-style-type: none"> упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. <p><u>Афективн и аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> бити подстакнут да љубав препознаје као служење; знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим. 	<p>Мироточивог</p> <p>☒ Јеванђељско казивање о Христовом служењу – прање ногу апостолима и Тајна вечера</p> <p>☒ Прича: Добročинство – најлепши начин да постојиш, из књиге «Мали анђеол», Н. Витошевић.</p>	<p>ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <p>☒ провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;</p> <p><u>Оцењ и вање</u></p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <p>☒ усмено испитивање;</p> <p>☒ писмено испитивање;</p> <p>☒ посматрање понашања ученика;</p>
<p>V – ЛИТУРГИЈА-ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ</p> <p>16. Наши дарови благодарности (опис н.ј. - твар у Литургији)</p> <p>17. Литургија - преображај света</p> <p>18. Литургија – молитва за спасење човека и света</p> <p>19. Васкресење Лазарево</p> <p>20. Васкресење Христово</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ученицима пружити основ за разумевање да хлеб и вино – наши дарови - представљају свет у малом; Ученицима пружити основ за разумевање разлога доношења Богу хлеба и вина на Литургији; Пружити основ за разумевање да се на Литургији молимо за спасење целог света; Омогућити ученицима да увиде да се на Литургији остварује спасење човека и света; Ученицима пружити основ за разумевање да нас Христос толико воли да је дао свој живот за 	<p><u>Когнитивн и аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> препознати да је Литургија захвалност Богу; уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; увидити везу Литургије и спасења човека и света; проширити своја знања о празнику Васкрсења; увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ <p><u>Афективн и аспект:</u></p> <p>☒ бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим;</p> <ul style="list-style-type: none"> бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својим ближњима. 	<p>Твар у Литургији – хлеб и вино</p> <p>☒ Песма “Како настаје хлеб” Лидија Поповић</p> <p>☒ Твар у Литургији – тамјан, уље, восак, вода, врба, бадњак, јаје, жито, грожђе...</p> <p>☒ Прича о удовичиној лепти</p> <p>Велика Јектенија</p> <p>☒ Прича „Мудри чобанин“ Патријарх српски Иринеј Гавриловић(прича о причешћу)</p> <p>☒ Библијско казивање о</p>	<p><u>Оквирн и број часова по темама</u></p> <p>Увод – 1</p> <p>Бог ствара свет и човека – 7</p> <p>Бог нас воли – 7</p> <p>Заједница Бога и света кроз човека – 6</p> <p>Литургија – преображени свет – 7</p> <p>Човек и природа - 6</p> <p>☒ Евалуација – 1+1</p>

	<p>нас и да је васкрсао да победи смрт за нас.</p>		<p>васкрсењу Лазара ☐ Казивање о женама мироносицама на Христовом гробу („Зашто тражите живог међу мртвима“) ☐ Васкршња прича „И жовотиње“ Зинаида Хипијус</p>	
<p>VI – ЧОВЕК И ПРИРОДА</p> <p>21. Све чека на љубав човека 22. Чувамо дарове Божије љубави 23. Стварање света у православној иконографији 24. Икона света створеног за мене</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран за очување природе; Омогућити ученицима да увиде на које све начине људи данас уништавају природу, тј. да увиде да загађење природе потиче од човека; Омогућити ученицима да разумеју да је човек позван од Бога да брине о природи; Упознати ученике са примерима изражавања љубави према природи; Развијати код ученика скромност; Установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из Православног катихизиса. 	<p><u>Когнитивн и аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> препознати личну одговорност за творевину; увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. <p><u>Афективн и аспект :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; ☐ Ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света 	<p>Поучне приче:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ „Свети Власије благосиља животиње“ ☐ „Игуман и медвед“ ☐ „Необична лађа“ (Свети Елије и крокодил) ☐ „Свети Серафим и медвед“ ☐ Песма „Радуј се“ М. Одаловић ☐ Израда иконе ☐ Израда стрипа 	

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Математика
3. Познавање природе и друштва
4. Музичка култура
5. Ликовна култура
6. Грађанско